

УДК 330.46:519.86

DOI: 10.31732/2663-2209-2022-66-17-24

ДИПЛОМАТІЯ УКРАЇНИ В ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИЧНІЙ СФЕРІ

Горбачук О.І.

к.е.н., доцент кафедри міжнародного бізнесу, ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна, e-mail: OleksandrGI@krok.edu.ua, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6511-9211>

UKRAINE DIPLOMACY IN THE ELECTRICAL SPHERE

Gorbachuk O.I.

PhD (Economics), associate professor of international business department, "KROK" University, Kyiv, Ukraine, e-mail: OleksandrGI@krok.edu.ua, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6511-9211>

Анотація. У статті аналізується дипломатія України в електроенергетичній сфері. Показано, що зовнішня політика України в сфері електроенергетики, у тому числі й енергетичній дипломатії як її інструмент, є вагомим складовим гарантування національних інтересів країни. Сьогодні в умовах російсько – української війни проблема забезпечення стабільної діяльності електроенергетичної галузі потребують не тільки великих зусиль спеціалістів електроенергетики, але також і українських дипломатів, які мусять на міжнародному рівні створити умови для інтеграції України в Європейську енергетичну систему. Підкреслено, що залежно від національних інтересів держави та викликів, що безпосередньо впливають на неї, наповнення поняття «енергетична дипломатія» може мати низку вимірів – безпековий, економічний, кліматичний, тощо. Важливо, щоб, визначаючи власний вимір енергетичної дипломатії, держава орієнтувалась на те, яким чином можна максимізувати свої стратегічні інтереси за рахунок двосторонньої або багатосторонньої співпраці. Визначено, що електроенергетична дипломатія країни залежить від багатьох факторів, а саме: економічний, екологічний, безпековий. Серед центральних органів виконавчої влади, які грають ключову роль у реалізації електроенергетичної дипломатії потрібно виділити: Міністерство закордонних справ, Міністерство енергетики, Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів, Міністерство економіки, Міністерство з питань стратегічних галузей промисловості, Міністерство розвитку громад та територій України, енергетичний омбудсмен, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України. З допомогою досвіду європейських держав країн в здійсненні їх електроенергетичної дипломатії, визначено її наступні функції: переговорна, лобіювальна, інформаційно, аналітична, репутаційна. Стверджується, що в економічній дипломатії України, на сьогоднішній день, чинне місце зайняла енергетичній, а в її складі електроенергетична дипломатія з подвійними безпековими та екологічними складовими. Відслідковано, яку роль кожна гілка державної влади України грає у реалізації електроенергетичній дипломатії, а саме: Президент, Верховна Рада, Кабінет Міністрів, міністерства та відомства. Підкреслено, що 16 березня 2022 року Україна об'єдналася з Єдиною енергосистемою Європи ENTSO-E. Ця інтеграція вимагає від всіх центральних органів виконавчої влади, які грають ключову роль у реалізації електроенергетичної дипломатії чіткої координації своїх дій у цій царині. Це потребує на національному рівні визначити пріоритети електроенергетичної дипломатії та розуміння її змісту, ролі значення, структури прийняття рішень та їх імплементації.

Ключові слова: електроенергетична дипломатія України, центральні органи виконавчої влади, об'єднання України з Єдиною енергосистемою Європи ENTSO-E, Міністерство закордонних справ, Міністерство енергетики.

Формули: 0; рис.: 1; табл.: 0; бібл.: 9

Annotation. The article analyzes the diplomacy of Ukraine in the electricity field. It is shown that Ukraine's foreign policy in the field of electricity, including energy diplomacy as its tool, is a significant component of guaranteeing the country's national interests. Today, in the conditions of the Russian-Ukrainian war, the problem of ensuring the stable operation of the electric power industry requires not only great efforts of electric power specialists, but also Ukrainian diplomats, who must create conditions for the integration of Ukraine into the European energy system at the international level. It is emphasized that depending on the national interests of the state and the challenges that directly affect it, the concept of "energy diplomacy" can have several dimensions - security, economic, climate, etc. It is important that, when defining its own dimension of energy diplomacy, the state focuses on how it can maximize its strategic interests through bilateral or multilateral cooperation. It was determined that the country's electricity diplomacy depends on many factors, namely: economic, ecological, security. Among the central executive bodies that play a key role in the implementation of electric power diplomacy, the following should be highlighted: Ministry of Foreign Affairs, Ministry of Energy, Ministry of Environmental Protection and Natural Resources, Ministry of Economy, Ministry of Strategic Industries, Ministry of

Development of Communities and Territories of Ukraine, Energy Ombudsman, the National Commission for State Regulation in the Energy and Utilities Sectors, the State Agency for Energy Efficiency and Energy Saving of Ukraine. With the help of the experience of the European countries in the implementation of their electricity diplomacy, its following functions have been determined: negotiation, lobbying, informational, analytical, and reputational. It is claimed that in the economic diplomacy of Ukraine, today, energy diplomacy has taken its place, and it includes electricity diplomacy with dual security and environmental components. It has been observed what role each branch of the state power of Ukraine plays in the implementation of electricity diplomacy, namely: the President, the Verkhovna Rada, the Cabinet of Ministers, ministries and agencies. It is emphasized that on March 16, 2022, Ukraine joined the Unified Energy System of Europe ENTSO-E. This integration requires clear coordination of their actions in this area from all central executive bodies that play a key role in the implementation of electricity diplomacy. This requires determining the priorities of electricity diplomacy at the national level and understanding its content, role, meaning, structure of decision-making and their implementation.

Keywords: *electricity diplomacy of Ukraine, central bodies of executive power, unification of Ukraine with the Unified Energy System of Europe ENTSO-E, Ministry of Foreign Affairs, Ministry of Energy.*

Formulas: 0; fig.: 1; tabl.: 0; bibl.: 9

Постановка проблеми. Енергетична політика в ХХІ ст. не лише служить здійсненню економічних інтересів країни, а й їхніх політичних цілей у системі міжнародних відносин. Це значно політизує ринок енергетики, перетворюючи його на вагомий важіль впливу країн, які мають потужні енергетичні ресурси та інфраструктурою їх постачання на світову політику у цілому. Тому міжнародна співпраця в енергетичній сфері вимагає особливих організаційно-правових механізмів провадження, у тому числі і політичних. Що у свою чергу вимагає значної уваги до розвитку енергетичної дипломатії, яка, повинна забезпечувати національні інтереси країни через застосування методів і засобів класичної дипломатії, а також створює додаткові засоби протидії глобальним викликам сьогодення, пов'язаним з енергетичною сферою.

Усе це повною мірою стосується і електроенергетичної дипломатії, яка є складовою частиною енергетичної дипломатії. Цим і визначається актуальність даного дослідження.

Аналіз останніх досліджень та публікацій з окресленої проблематики свідчить про концентрацію уваги вітчизняних дослідників щодо аналізу дипломатії України в електроенергетичній сфері.

Вагомий внесок у цій царині зробили учені-економісти, а саме: Бно-Айріяна М., Турчин Я., Дікарєв О., Ковальова О., Короткевич О., Буткевич Г., Фліссак К.

Разом із тим, в сучасних складних вітчизняних економічних реаліях необхідною є суттєва трансформація теоретико-методичних підходів до визначення ролі дипломатії України в електроенергетичній сфері, що вимагає докладного наукового дослідження цієї проблеми.

Формулювання цілей статті. Метою дослідження є аналіз стану дипломатії України в електроенергетичній сфері.

Викладення основного матеріалу дослідження. Зовнішня політика України в сфері електроенергетики, у тому числі й енергетичної дипломатії як її інструмент, є вагомою складовою гарантування національних інтересів країни. Сьогодні в умовах російсько – української війни проблема забезпечення стабільної діяльності електроенергетичної галузі потребують не тільки великих зусиль спеціалістів електроенергетики, але також і українських дипломатів, які мусять на міжнародному рівні створити умови для інтеграції України в Європейську енергетичну систему.

Процеси глобалізації останніх десятиліть, суттєво вплинули на стан електроенергетичної галузі, ця сфера вже не є залежна від внутрішньої політики країни та вже не може ефективно працювати без інтегрування у зовнішнє середовище. При цьому результативність реалізація електроенергетичної політики країни знаходиться у прямій залежності від зовнішньополітичної складової.

І тут на перший план виходить українська електроенергетична дипломатія, до головних задач якої входять:

1. Створення умов для регіональної інтеграції України в електроенергетичній сфері;

2. Накопичення ресурсів для протидії енергетичній війні, яку об'явила Росія Європі, яка загрожує енергетичній безпеці континенту ;

3. Забезпечення національних інтересів України держави через застосовування всіх можливих інструментів зовнішньої політики.

Таким чином, Україна мусить активно впроваджувати в своїй зовнішній політиці електроенергетичну дипломатію як інструмент реалізації національних інтересів держави.

Що дає виділення електроенергетичної дипломатії у зовнішній політиці України:

1. Створить умови для зміцнення координацію органів державної влади у здійсненні узгодженого зовнішньополітичного курсу України в електроенергетичній сфері (т.зв. one voice policy);

2. Поліпшать імідж України як вивіреного та очікуваного партнера в електроенергетичній галузі;

3. Посилить співпрацю з європейськими державами та енергетичною системою Європи ENTSO-E в електроенергетичній сфері;

4. Допоможе реалізації зобов'язань України які взяла на себе країна після підписання НЕК «Укренерго» з *Regional Group Continental Europe (RG CE)* «Угоди про умови майбутнього об'єднання енергосистем України та Молдови з енергосистемою континентальної Європи»;

5. Убезпечить захист інтересів українських підприємств, установ, організацій електроенергетичної галузі за кордоном;

6. Сприяння притоку іноземних інвестицій в електроенергетичний сектор України, впровадження інноваційних технологій галузі.

Сьогодні не існує уніфікованого підходу до визначення терміну «енергетична дипломатія». Залежно від національних інтересів держави та викликів, що безпосередньо впливають на неї, наповнення поняття «енергетична дипломатія» може мати низку вимірів – безпековий, економічний, кліматичний, тощо. Важливо, щоб, визначаючи власний вимір енергетичної дипломатії, держава орієнтувалась на те, яким чином можна максимізувати свої стратегічні інтереси за рахунок двосторонньої або багатосторонньої співпраці [1].

Електроенергетична дипломатія країни залежить від багатьох факторів, серед них можна виділити:

- економічний - формулює завдання доступ до ринків електроенергії та електрогенеруючих потужностей, залучення інвестицій для їх подальшого розвитку та модернізації;

- екологічний – досягнення цілей генерації електроенергії без причинення шкоди навколишньому середовищу;

- безпековий – створення умов для забезпечення електроенергетичної галузі від можливих зовнішніх небезпек.

Від того, як визначені головні переваги національних інтересів, залежить і параметри електроенергетичної дипломатії, та завдання її реалізації. Це реалізується за наступною схемою.

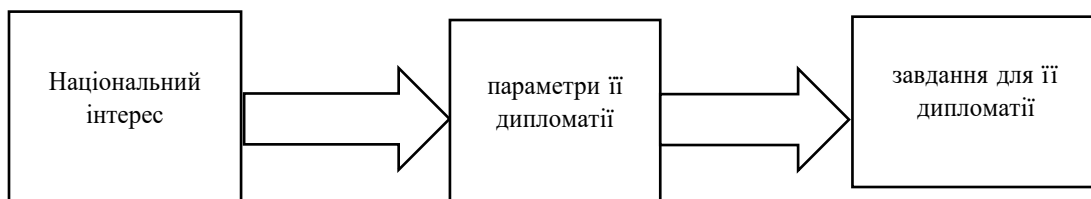

Рис. 1. Реалізація головних переваг національних інтересів

У той же час, на національних рівнях, у кожній країні є своя специфіка щодо визначення та наповнення різних сфер енергетичної дипломатії. Так, американську вчені визначають енергетичну дипломатію як необхідною складовою національної безпеки, захисту прав людини та глобальної економіки [2]

У Європейському Союзі EU Energy Diplomacy Action Plan головну увагу приділяє зростанню співробітництва та створення загальної політики у сфері комунікації. Документ робить акцент на тому, щоб говорити «одним голосом» у двосторонніх та багатосторонніх відносинах щодо енергетичних питань, а також просувати спільні «наративи» відносно ключових пріоритетів та викликів для енергетичної дипломатії ЄС й розвивати експертну платформу для комунікацій та обміну думками [3].

Досліджуючи досвід європейських держав країн в здійсненні їх електроенергетичної дипломатії, на наш погляд, існує можливість визначити її наступні функції:

- переговорна – надання допомоги фахівцям електроенергетичної галузі у підготовці та проведенню переговорів, зі своїми відповідниками що торкаються електроенергетичних інтересів держави;

- лобіювальна – вплив на міждержавні електроенергетичні об'єднання, уряди іноземних держав, бізнес – структури дипломатичними методами, з ціллю забезпечення національних інтересів в електроенергетичній галузі;

- інформаційно - аналітична – пошук та відбір інформації, для наступного аналізу і внесення пропозицій уряду щодо взаємовідносин держави в електроенергетичній галузі на рівні міждержавних електроенергетичних об'єднаннях, урядів іноземних держав;

- репутаційна – діяльність направлена на ствердження позитивного іміджу країни як передбачуваного партнера в електроенергетичній галузі.

На сьогоднішній день в світі, енергетична дипломатія і її складова електроенергетична дипломатія займає

особливе місце у зовнішньоекономічній діяльності держави. Головним завданням якої є здійснення політики в енергетичній, у тому числі в електроенергетичній та екологічній галузі та усунення, небезпек та загроз для енергетичної безпеки. Таким чином в економічній дипломатії України, на сьогоднішній день, чинне місце зайняла енергетичній, а в її в складі електроенергетична дипломатія з подвійними безпековими та екологічними складовими.

На нашу розсуд, для створення дійової системи електроенергетичної дипломатії України розумним є підхід, за якого ця частина енергетичної дипломатії займає панівне місце у складі економічної, політико-безпекової або екологічної дипломатії. Цей постулат повинні усвідомити міністерство енергетики та закордонних справ України а також ті урядові інституції, які мають відношення до цієї галузі.

Таким чином передбачається, що визначення та реалізація засад зовнішньої політики України здійснюються на основі тісної взаємодії та координації зусиль Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України, міністерств, інших центральних та місцевих органів виконавчої влади у цій царині.

Виходячи з цього спробуємо відслідкувати, яку роль кожна гілка державної влади України грає у реалізації електроенергетичній дипломатії. Безумовно Президент України грає вирішальну роль у її формуванні. Згідно Статті 106 Конституції України Президент представляє державу в міжнародних відносинах, здійснює керівництво зовнішньополітичною діяльністю держави, веде переговори та укладає міжнародні договори України. займає центральне місце в формуванні засад енергетичної дипломатії, оскільки [4.С.46].

Ці повноваження Президент України використовує для визначення стратегічного курсу розвитку електроенергетичної дипломатії, а також можливості для забезпечення подальшого розвитку галузі через внутрішньополітичні та зовнішньополітичні рішення.

Президент України В.О. Зеленський своїм Указом №448/2021 увів у дію рішення Ради національної безпеки і оборони України від 30 липня 2021 року "Про Стратегію зовнішньополітичної діяльності України". У цьому документі у пункті 15 визначаються принципи за якими буде здійснюватися Стратегія, серед яких називається: взаємодія – ефективна координація діяльності державних органів щодо забезпечення реалізації єдиного зовнішньополітичного курсу України, налагодження ефективної комунікації та співробітництва з іншими державами, міжнародними урядовими та неурядовими організаціями, а також з недержавними інституціями, бізнесом, науково-академічними колами, засобами масової інформації [5].

У вищезгаданій Стратегії у пункті 213 говориться про те, що пріоритетними напрямками діяльності є зміцнення енергетичної безпеки України та розширення з цією метою взаємодії з міжнародними організаціями (ініціативами) з питань енергетики. Сприяння диверсифікації маршрутів постачання/транзиту енергоресурсів в/через територію України, підтримуючи та розвиваючи пріоритетні транскордонні інфраструктурні проекти у сфері енергетики. оскільки, як визначено законом, здійснює керівництво зовнішньополітичною діяльністю держави та керівництво у сферах національної безпеки і оборони.

Згідно Статі 107 Конституції України Рада національної безпеки і оборони України (РНБО) є координаційним органом з питань національної безпеки і оборони при Президентові України. РНБО координує і контролює діяльність органів виконавчої влади у сфері національної безпеки і оборони [4.С.49].

Відповідно до Закону України: «Про Раду національної безпеки і оборони України» Стаття 8. Інформаційно-аналітичне та організаційне забезпечення діяльності Ради національної безпеки і оборони України здійснює її апарат, який підпорядковується Секретареві Ради

національної безпеки і оборони України [5]. До структури цього органу входять, служба з питань зовнішньополітичної безпеки та міжнародного співробітництва, служба з питань економічної безпеки та служба з питань стратегічного планування та аналізу.

2 грудня 2019 року було прийнято рішення РНБО «Про невідкладні заходи щодо забезпечення енергетичної безпеки», яким було створено Раду експертів з питань енергетичної безпеки, із статусом дорадчого органу РНБО. Президент України своїм Указом №206/2020 від 29 травня 2020 року затвердив Положення про Раду експертів з питань енергетичної безпеки РНБО.

Основними завданнями Ради експертів є:

1) аналіз стану і прогнозування тенденцій розвитку паливно-енергетичного комплексу, енергетичних ринків;

2) вивчення стану державного регулювання паливно-енергетичного комплексу, енергетичних ринків, ефективності реалізації державної політики у сфері забезпечення енергетичної безпеки, ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлювальних джерел енергії та альтернативних видів палива;

3) аналіз проектів нормативно-правових актів з питань функціонування паливно-енергетичного комплексу та енергетичної безпеки, ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлювальних джерел енергії та альтернативних видів палива;

4) підготовка Раді національної безпеки і оборони України пропозицій зокрема, щодо протидії та нейтралізації загроз енергетичній безпеці України; визначення концептуальних підходів та напрямів забезпечення енергетичної безпеки; визначення шляхів, механізмів та способів вирішення проблемних питань; удосконалення координації діяльності органів виконавчої влади у сфері забезпечення енергетичної безпеки [6].

Національний інститут стратегічних досліджень (НІСД) утворений згідно з Указом Президента України від 4 березня 1992 року № 127. Указом Президента України від 16 грудня 2002 року № 1158 Інститут підпорядкований Президентові України.

Відповідно до Статуту Національного інституту стратегічних досліджень (у редакції Указу Президента України від 7 жовтня 2019 року № 737) Інститут є базовою науково-дослідною установою науково-аналітичного супроводження діяльності Президента України та Ради національної безпеки і оборони України, консультативно-дорадчим органом при Президентові України.

Інститут здійснює науково-аналітичні та прогностичні дослідження проблем розвитку України, її національної безпеки, готує і подає Президентові України, Раді національної безпеки і оборони України аналітичні матеріали, проекти програмних документів та нормативно-правових актів.

Основними завданнями Інституту є:

- наукове обґрунтування, аналіз та оцінка проблем і перспектив сталого розвитку України, проблем її національної безпеки, розробка науково обґрунтованих пропозицій щодо їх вирішення;
- організаційне, методичне та наукове супроводження підготовки проектів щорічних послань Президента України до Верховної Ради України;
- підготовка проектів програмних документів та нормативно-правових актів;
- наукова експертиза проектів нормативно-правових актів;
- публікація результатів наукових досліджень, оперативне видання матеріалів з основних напрямів наукової та аналітичної діяльності Інституту;
- наукове супроводження здійснення Президентом України, Радою національної безпеки і оборони України повноважень у сфері забезпечення національної безпеки України[7].

В організаційній структурі НІСД функціонує центр безпекових досліджень у складі якого діє відділ критичної інфраструктури, енергетичної та екологічної

безпеки. Саме цей підрозділ займається електроенергетичними проблемами.

Наступна гілка влади, яка має суттєвий вплив на електроенергетичну галузь є Верховна Рада України. Відповідно до Конституції України, до повноважень Верховної Ради України (ВРУ) входять, зокрема, визначення засад зовнішньої політики, реалізація стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в ЄС та в НАТО; затвердження загальнодержавних програм економічного, науково-технічного розвитку, охорони довкілля; надання законом згоди на обов'язковість міжнародних договорів України та денонсація міжнародних договорів України [4., С.32].

Всі ці повноваження створюють умови для забезпечення функціонування і міжнародну інтеграцію електроенергетичну галузі України в європейський простір.

У складі ВРУ є комітети які реалізують цю політику політики держави, а саме :

- Комітет з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва;
- Комітет з питань інтеграції України до Європейського Союзу (ЄС);
- Комітет з питань енергетики та житлово-комунальних послуг;
- Комітет з питань екологічної політики та природокористування;

Саме ці комітети на законодавчому рівні формулюють засади зовнішньої політики у тому числі, які стосуються енергетичної дипломатії, та здійснюють парламентський контроль за цією діяльністю. При цьому для просування інтересів України в електроенергетичної дипломатії вони використовують можливості парламентської дипломатії.

Відповідно до Конституції України Стаття 116 Кабінет Міністрів України відповідальний за реалізацію зовнішньої політики держави; економічну самостійність України; розробляє і здійснює загальнодержавні програми економічного розвитку; забезпечує проведення політики у сферах природокористування; організовує і

забезпечує здійснення зовнішньоекономічної діяльності[4.С.53].

У складі КМУ є Віце-прем'єр-міністр з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України, до повноваження якого входять наступні питання:

- зовнішніх зносин;
- провадження зовнішньополітичної діяльності держави;
- проведення зовнішньополітичного курсу України, спрямованого на розвиток політичних, економічних та інших зв'язків з іноземними державами, міжнародними організаціями, та проведення аналізу відповідних тенденцій;
- розвитку дипломатичної служби України;
- координації діяльності ЦОВВ та інших органів державної влади у сфері європейської інтеграції та представлення позиції України у відносинах з Європейським Союзом, а також координації виконання Україною зобов'язань за міжнародними угодами і домовленостями між Україною та ЄС, зокрема в частині створення і функціонування секторального співробітництва (сюди входить і сфера електроенергетики)[8].

Саме ці повноваження надають можливість цьому Віце-прем'єр-міністру сприяти здійсненні дипломатичну діяльність в електроенергетичній галузі

Беручи до уваги те, що у здійсненні електроенергетичної дипломатії, задіяно багато міністерств та інших центральних органів виконавчої влади які приймають участь у створенні та втіленні у життя зовнішньої політики в енергетичній галузі значно зростає координуюча роль КМУ.

Серед центральних органів виконавчої влади, які грають ключову роль у реалізації електроенергетичної дипломатії потрібно виділити: Міністерство закордонних справ, Міністерство енергетики, Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів, Міністерство економіки, Міністерство з питань стратегічних галузей промисловості, Міністерство розвитку громад та територій України, енергетичний омбудсмен, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах

енергетики та комунальних послуг, Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України.

Всі ці центральні органи виконавчої влади, за винятком Міністерства закордонних справ, продукують та реалізують електроенергетичну політику держави, що служить базою для вироблення зовнішньої політики в електроенергетичній галузі. У той же час, Президент України своїм Указом №671/2021 зобов'язав Міністерство закордонних справ України забезпечити координацію діяльності державних органів у сфері зовнішніх зносин[9].

Таким чином міністерство уповноважене скоординувати діяльність центральних органів виконавчої влади щодо зовнішньополітичної діяльності, це стосується і електроенергетичної дипломатії і тих ЦОВВ про які йшла мова вище.

Висновки. 16 березня 2022 року Україна об'єдналася з Єдиною енергосистемою Європи ENTSO-E. Ця інтеграція вимагає від всіх центральних органів виконавчої влади, які грають ключову роль у реалізації електроенергетичної дипломатії чіткої координації своїх дій у цій царині. Це потребує на національному рівні визначити пріоритети електроенергетичної дипломатії та розуміння її змісту, ролі значення, структури прийняття рішень та їх імплементації.

Література:

1. DiXi Group, Енергетична дипломатія: світові приклади для України. URL : https://dixigroup.org/storage/files/2016-09-15/web_energy_diplomacy_dixi_2016_ua_1.pdf.
2. Georgetown University, Clinton in GU Speech: Energy Diplomacy Crucial for America. URL : <https://www.georgetown.edu/news/clinton-in-gu-speech-energy-diplomacy-crucial-for-america/>.
3. Council of the European Union, Council conclusions on Energy Diplomacy. URL : <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10995-2015-INIT/en/pdf>.
4. Констипуція України. Київ : Преса України, 1997, 80 с.
5. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 30 липня 2021 року "Про Стратегію зовнішньополітичної діяльності України": указ президента України №448/2021. URL : <https://www.president.gov.ua/documents/4482021-40017>.

6. Положення про Раду експертів з питань енергетичної безпеки РНБО: Указ президента України №206/2020. URL : <https://www.president.gov.ua/documents/2062020-34009>.

7. Національного інституту стратегічних досліджень. URL : <https://niss.gov.ua/>.

8. Про визначення питань, що належать до компетенції віце-прем'єр-міністрів України : Постанова Кабінету Міністрів України від 25 березня 2020 р. № 27. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/274-2020-п#Text>.

9. Питання координації зовнішньополітичної діяльності держави : Указ президента України №671/2021. URL : <https://www.president.gov.ua/documents/6712021-41005>.

References:

1. DiXi Group (2022), “Energy diplomacy: world examples for Ukraine”, retrieved from : https://dixigroup.org/storage/files/2016-09-15/web_energy_diplomacy_dixi_2016_ua_1.pdf.

2. Georgetown University (2022), Clinton in GU Speech: Energy Diplomacy Crucial for America, retrieved from : <https://www.georgetown.edu/news/clinton-in-gu-speech-energy-diplomacy-crucial-for-america/>.

3. Council of the European Union (2022), Council conclusions on Energy Diplomacy, retrieved from :

<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10995-2015-INIT/en/pdf>.

4. Constitution of Ukraine (1997), 30 p.

5. The Verhovna Rada of Ukraine (2021), The Law of Ukraine “About the Strategy of Ukraine's Foreign Policy Activity”, retrieved from : <https://www.president.gov.ua/documents/4482021-40017>.

6. The Verhovna Rada of Ukraine (2020), The Law of Ukraine “Regulations on the Council of Experts on Energy Security of the NSDC”, retrieved from : <https://www.president.gov.ua/documents/2062020-34009>.

7. The official site of National Institute of Strategic Studies (2022), retrieved from : <https://niss.gov.ua/>.

8. The Cabinet of Minister (2020), “On the definition of issues that belong to the competence of the vice-prime ministers of Ukraine”, retrieved from : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/274-2020-п#Text>.

9. The Verhovna Rada of Ukraine (2021), The Law of Ukraine “The issue of coordination of foreign policy activity of the state The Law of Ukraine”, retrieved from : <https://www.president.gov.ua/documents/6712021-41005>.

Стаття надійшла до редакції 14.05.2022 р.